

BLOC B

Microeconomia I: oferta, demanda i mercat

El preu no el fixa ni qui produïx ni qui compra. El fixa la trobada entre els dos en un lloc que anomenem mercat. Entendre com es mou eixe preu quan canvia el món és el cor de l'anàlisi microeconòmica.

Temps estimat de lectura: ~25 min · Sabers LOMLOE: B.1 ·
Pre-requisits: Unitat 1 (mercats com a sistema
d'assignació). En acabar esta unitat sabràs: Aplicar la llei
de la demanda i la llei de l'oferta a casos reals del mercat
espanyol. Distingir un moviment al llarg de la corba d'un
desplaçament de la corba.

“

El preu de qualsevol cosa és on es creuen dos corbes: el que la gent vol comprar (demanda) i el que les empreses volen produir (oferta). Esta unitat mostra com es mouen eixes corbes i per què els preus canvien. La intuïció val per al pa, el lloguer de Barcelona, l'entrada d'un concert o el bitcoin.

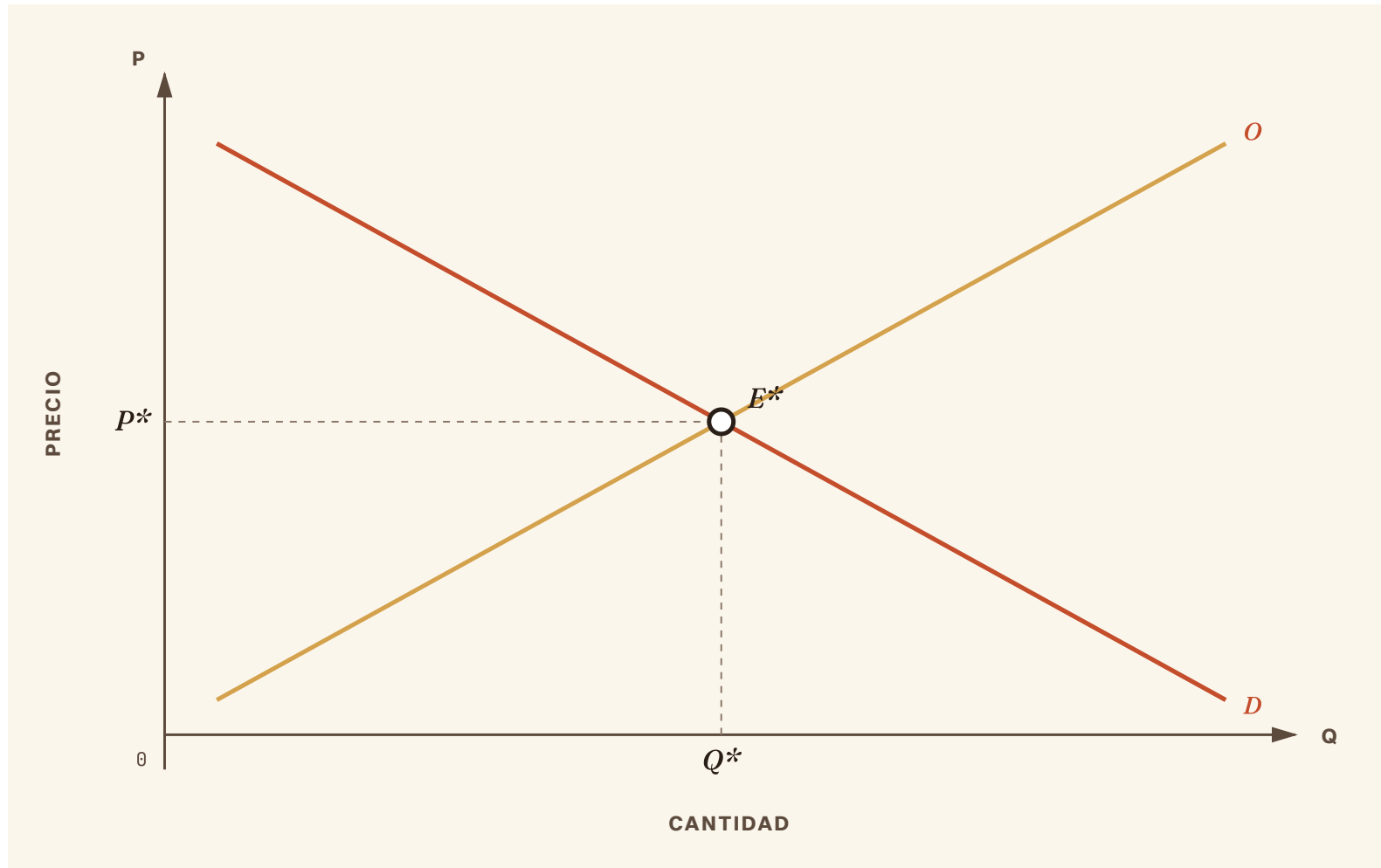
El lloguer mitjà a Barcelona va passar de 850 € en 2014 a 1.200 € en 2024. Les lleis d...

Fins aquí hem parlat de decisions individuals: com tria una persona, com planifica un estalviador, com raona un consumidor amb racionalitat acotada. Ara canviem d'escala. Un mercat no és la suma aritmètica de decisions aïllades: és la trobada coordinada entre moltes persones que volen comprar i moltes que volen vendre un mateix b...

*Per què els topalls de preus oficialment
baixen el preu però el mercat real no
s'immuta? És realment qüestió d'oferta i
demanda?*

EL GRÁFICO

Equilibri en un mercat competitiu: preu i quantitat determinats per la intersecció d'oferta i demanda.

Equilibri de mercat

L'equilibri de mercat és la combinació de preu i quantitat en la qual la quantitat oferida i la quantitat demandada coincidixen. En eixe punt no hi ha tendència al canvi: cap consumidor o productor troba interès a modificar el seu comportament.

4.1 · Càlcul algebraic de l'equilibri de mercat

Enunciat En el mercat mensual d'un cert model d'auriculars sense fil, les funcions de demanda i oferta són lineals: Demanda: $Q_d = 100 - 2P$ Oferta: $Q_o = 20 + 3P$ (P en euros, Q en milers...

En l'equilibri es complix $Q_d = Q_o$. $100 - 2P = 20 + 3P$ $100 - 20 = 3P + 2P$ $80 = 5P$ $P^* = 16 \text{ €}$.

Substituïm en qualsevol de les dos funcions per a obtenir la quantitat: $Q^* = 100 - 2 \cdot 16 = 68$ mil unitats/mes (o equivalentment $20 + 3 \cdot 16 = 68$). L'equilibri és ($P^* = 16 \text{ €}$, $Q^* = 68$ 000 unitats/mes).

Amb un preu màxim legal de 12 € (per davall de l'equilibri): Quantitat demandada a $P = 12$: $Q_d = 100 - 2 \cdot 12 = 76$ mil unitats. Quantitat oferida a $P = 12$: $Q_o = 20 + 3 \cdot 12 = 56$ mil unitats.

Excés de demanda = $Q_d - Q_o = 76 - 56 = 20$ mil unitats/mes. Apareixen 20 000 consumidors al mes que...

§ 5

Moviments al llarg de la corba vs desplaçaments de la corba

Este és un dels punts on l'alumnat es confon més sovint en els exàmens. La distinció és crucial i convé fixar-la bé abans d'avançar. Moviment al llarg de la corba. Ocorre quan canvia el preu del mateix bé i, en conseqüència, canvia la quantitat demandada o oferida sense que canvie la corba.

4.2 · Anàlisi de desplaçaments: el mercat de lloguer a Madrid

Enunciat Entre 2020 i 2025, el preu mitjà del lloguer a Madrid va passar d'uns 15 €/m²/mes a més de 22 €/m²/mes (idealista/INE, tancament 2025). Simultàniament, les dades de l'INE indiquen...

Factors que han desplaçat la demanda a la dreta: Creixement poblacional: Madrid va sumar més de 250 000 habitants entre 2020 i 2025 (INE, Padró Continu). Arribada massiva de nòmades digitals i treballadors en remot estrangers després de la pandèmia. Expectatives de continuar pujant de preu (compres i lloguers preventius).

Factors que han afectat l'oferta: Traspàs de pisos de lloguer residencial a lloguer turístic (reduïx oferta de llarga duració). Encariment de la construcció (costos de producció més alts). Certa regulació restrictiva...

§ 6

Com canvia l'equilibri quan es desplaça una corba

El gran valor analític del model és que permet predir la direcció del canvi quan una de les dos corbes es desplaça. Resumim els quatre casos bàsics: Quan es mouen les dos corbes alhora —cas freqüent en la realitat— una de les dos variables de l'equilibri queda indeterminada sense informació addicional sobre quina de les dos es mou més.

4.3 · Desplaçament simultani de les dos corbes: quina variable queda indeterminada

Enunciat En el mercat espanyol de cotxes elèctrics durant 2024-2026 ocorren dos coses alhora: Pel costat de la demanda: els plans públics d'ajuda (Pla MOVES) i la major consciència...

Quantitat d'equilibri. Un augment de la demanda eleva Q^* ; un augment de l'oferta també eleva Q^* . Com que els dos desplaçaments espenten la quantitat en la mateixa direcció, la quantitat d'equilibri puja amb seguretat. Més cotxes elèctrics venuts: és el que confirmen les dades de matriculacions.

Preu d'equilibri. Ací els dos efectes es contraresten: l'augment de la demanda tendix a pujar P^* , però l'augment de l'oferta tendix a baixar-lo. El resultat depén de quin dels dos desplaçaments siga major: Si l'oferta creix més que la demanda → el preu baixa. Si la demanda creix més que l'oferta → el preu puja....

§ 7

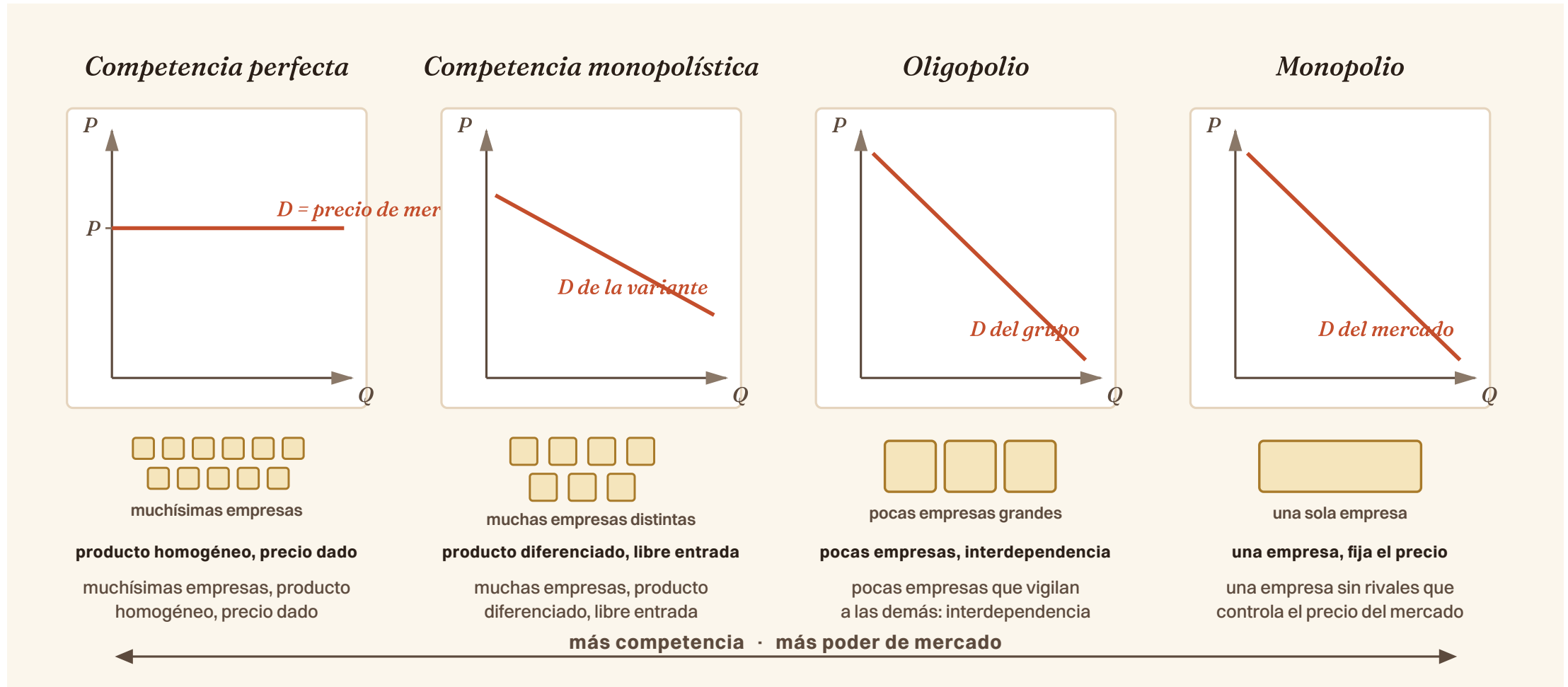
Les quatre structures de mercat

El model d'oferta i demanda que acabem de veure descriu amb precisió la competència perfecta. Els mercats reals rara vegada ho són. Convé distingir les quatre estructures clàssiques segons el nombre d'empreses i el grau de diferenciació del producte.

EL GRÁFICO

De la competencia perfecta al monopolio: com menys empreses hi ha — i més diferenciat és el producte—, més poder té cadascuna per a fixa...

Competència perfecta

Moltes empreses, producte homogeni, lliure entrada i eixida. Cap empresa és prou gran per a influir en el preu: totes són preu-acceptants. El comprador és indiferent entre comprar-li a un o a un altre perquè el producte és el mateix. Informació transparent, sense barreres d'entrada.

§ 8

Connexió amb les pròximes unitats

Esta unitat assenta les bases per a tot el Bloc B. En la Unitat 5 aprendrem a mesurar quant respon la demanda i l'oferta a un canvi de preu —l'elasticitat— i usarem eixa mesura per a entendre per què pujar l'IVA del tabac recapta molt i pujar l'IVA del pa recapta poc.

§ 9

Glossari

Mercat: institució que posa en contacte oferents i demandants d'un bé i permet acordar preu i quantitat.

Assigna recursos, fixa preus i coordina sense coordinador.

Demanda: quantitat que els consumidors estan disposats i poden comprar a cada preu en un període donat.

§10

Per a aprofundir

Si esta unitat t'ha interessat, ací tens algunes lectures i recursos per a anar més enllà: Principios de economía — N. Gregory Mankiw (10a ed., 2024), capítols 4-6. Per què encaixa: la millor explicació introductòria d'oferta, demanda, equilibri i controls de preus, amb gràfics nets.

§11

Preguntes per a reflexionar

Estes preguntes no tenen una resposta única. Servixen per a discutir a classe o per a pensar individualment en tancar la unitat: El model d'oferta i demanda prediu que un preu màxim al lloguer genera escassetat.

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.